

Άσκηση 1

Αριθμός φυλάκων	Αριθμός ραδιοφώνων που χάνονται κάθε εβδομάδα	Αξία ραδιοφώνων που χάνονται κάθε εβδομάδα	Πρόσθετο όφελος από κάθε φρουρό
0	100	1000	
1	70	700	300
2	50	500	200
3	40	400	100
4	32	320	80
5	25	250	70

81

Άσκηση 2

Ο Χ είναι υπεύθυνος για τη διάθεση σελίδων για διαφήμιση σε ένα περιοδικό. Στην προσπάθειά του να πουλήσει χώρο για διαφημίσεις ο Χ επισκέπτεται πελάτες προσωπικά ή τους τηλεφωνεί. Με βάση την εμπειρία του έχει υπολογίσει ότι οι πωλήσεις του διαμορφώνονται ως εξής:

Προσωπικές επισκέψεις		Τηλεφωνήματα	
Ημέρες κατά εβδομάδα	Πωλήσεις διαφημίσεων (χιλιάδες €)	Ημέρες κατά εβδομάδα	Πωλήσεις διαφημίσεων (χιλιάδες €)
0	0	0	0
1	30	1	25
2	50	2	48
3	64	3	69
4	71	4	83
5	75	5	96

α) Ο Χ εργάζεται 5 ημέρες την εβδομάδα. Πως θα μοιράσει το χρόνο του μεταξύ προσωπικών επισκέψεων και τηλεφωνημάτων ώστε να μεγιστοποιήσει τις πωλήσεις;
β) Να υπολογιστεί η μέγιστη εβδομαδιαία προμήθεια του Χ αν αυτή είναι 0,2% επί των πωλήσεων.

82

Άσκηση 2

Προσωπικές επισκέψεις			Τηλεφωνήματα		
Ημέρες κατά εβδομάδα	Πωλήσεις διαφημίσεων (χιλιάδες €)	Πρόσθετες πωλήσεις διαφημίσεων (χιλιάδες €)	Ημέρες κατά εβδομάδα	Πωλήσεις διαφημίσεων (χιλιάδες €)	Πρόσθετες πωλήσεις διαφημίσεων (χιλιάδες €)
0	0	0	0	0	0
1	30	30	1	25	25
2	50	20	2	48	23
3	64	14	3	69	21
4	71	7	4	83	14
5	75	4	5	96	13

83

Μικροοικονομική

5η Εισήγηση

5. ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Εισαγωγή

- Η **αγορά** είναι το θεσμικό πλαίσιο μέσω του οποίου οι αγοραστές και πωλητές ανταλλάσσουν αγαθά και υπηρεσίες. Οι αγοραστές ως ομάδα καθορίζουν την ζήτηση και οι πωλητές ως ομάδα καθορίζουν την προσφορά.
- Κάποιες αγορές είναι πολύ οργανωμένες (π.χ. χρηματιστήριο, αγροτικά προϊόντα) ενώ κάποιες άλλες είναι λιγότερο οργανωμένες (π.χ. βιβλία, τρόφιμα κ.λ.π.). Μια αγορά όπου υπάρχουν πολλοί αγοραστές και πωλητές, ώστε η επίδραση του καθενός στην αγορά να είναι αμελητέα, και όπου τα αγαθά που προσφέρονται είναι όλα όμοια, ονομάζεται πλήρως ανταγωνιστική. Η ανάλυση ζήτησης και προσφοράς που ακολουθεί αναφέρεται σε πλήρως ανταγωνιστικές αγορές, πολλά όμως από τα συμπεράσματα ισχύουν και για πιο περίπλοκες μορφές αγοράς.

85

Η ΖΗΤΗΣΗ

Η Ζήτηση

- Στην οικονομική θεωρία η ανάλυση της έννοιας της ζήτησης έχει ως στόχο την εξέταση της συμπεριφοράς του καταναλωτή όπως αυτή εκφράζεται μέσω της αντιστρόφως ανάλογης σχέσης που υπάρχει μεταξύ της τιμής του αγαθού και της ζητούμενης ποσότητας του. Με άλλα λόγια για τον οικονομολόγο η ζήτηση ενός αγαθού δε σημαίνει πόσες μονάδες αγοράζονται από αυτό, αλλά πόσες μονάδες θα αγόραζαν οι καταναλωτές σε κάθε τιμή που θα μπορούσε να προσφερθεί αυτό το αγαθό και οπωσδήποτε σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

87

Η Ζήτηση

- Αξίζει να τονίσουμε ότι στην προσπάθεια μας να αναλύσουμε τη ζήτηση ενός αγαθού αναφερόμαστε πάντοτε σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Εξετάζουμε π.χ. την ετήσια (μηνιαία ή εβδομαδιαία) ζήτηση ενός αγαθού αναφερόμενοι στις μονάδες του αγαθού (ζητούμενη ποσότητα) που θα αγόραζαν οι καταναλωτές κατά τη διάρκεια ενός έτους (μήνα ή εβδομάδας) σε κάθε τιμή για την οποία υποθέτουμε ότι παραμένει σταθερή καθ' όλο το αντίστοιχο διάστημα της χρησιμοποιούμενης μονάδας χρόνου.

88

Η Ζήτηση

- Για τα περισσότερα αγαθά όταν αυξάνεται η τιμή μειώνεται η ζητούμενη ποσότητα και αντιστρόφως. Η αρνητική αυτή σχέση μεταξύ τιμής και ζητούμενης ποσότητας είναι τόσο γενική που οι οικονομολόγοι την ονομάζουν νόμο της ζήτησης. Ισχύει βέβαια υπό την προϋπόθεση ότι οι λοιποί παράγοντες παραμένουν αμετάβλητοι.

Ποιοι άλλοι παράγοντες επηρεάζουν την ζήτηση;

- Οι τιμές των άλλων αγαθών (υποκατάστατων, P_S , και συμπληρωματικών, P_C).
- Το εισόδημα των καταναλωτών, I .
- Ο αριθμός των καταναλωτών, N .
- Οι προτιμήσεις των καταναλωτών, T .
- Οι προσδοκίες των καταναλωτών, Π , αναφορικά με την εξέλιξη της τιμής του αγαθού και του εισοδήματός τους.

89

Η Ζήτηση

- Με τον όρο **συνάρτηση ζήτησης** ενός αγαθού αναφερόμαστε στη συναρτησιακή σχέση ανάμεσα στη ζητούμενη ποσότητα, Q_Z , και τους παράγοντες που την προσδιορίζουν. Η συναρτησιακή αυτή σχέση μπορεί να διατυπωθεί συμβολικά ως ακολούθως:

$$Q_Z = F(P, P_S, P_C, I, N, T, \Pi)$$

- Όπου:
- Η τιμή του αγαθού, P .
- Οι τιμές των άλλων αγαθών (υποκατάστατων, P_S , και συμπληρωματικών, P_C).
- Το εισόδημα των καταναλωτών, I .
- Ο αριθμός των καταναλωτών, N .
- Οι προτιμήσεις των καταναλωτών, T .
- Οι προσδοκίες των καταναλωτών, Π , αναφορικά με την εξέλιξη της τιμής του αγαθού και του εισοδήματός τους.

90

Η Ζήτηση

- Οι οικονομολόγοι από τα πρώτα στάδια ανάπτυξης της οικονομικής επιστήμης ενδιαφέρθηκαν ιδιαίτερα για τη μελέτη της σχέσης μεταξύ της τιμής και της ζητούμενης ποσότητας ενός αγαθού. Για να επιτύχουν το στόχο τους υιοθέτησαν την υπόθεση ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου που μελετάται η σχέση τιμής-ζητούμενης ποσότητας, οι άλλοι προσδιοριστικοί παράγοντες παραμένουν αμετάβλητοι (υπόθεση *ceteris paribus*). Κάτω από την υπόθεση αυτή η συνάρτηση ζήτησης γράφεται ως εξής:

$$Q_Z = F(\bar{P}, \bar{P}_S, \bar{P}_C, \bar{I}, \bar{N}, \bar{T}, \bar{\Pi}) \Rightarrow Q_Z = f(P)$$

91

Η Ζήτηση

- Η ζήτηση περιγράφει την αρνητική (αντιστρόφως ανάλογη) σχέση που υπάρχει μεταξύ της τιμής ενός αγαθού και της ζητούμενης ποσότητας του. Κατά κανόνα, δηλαδή, αυξανόμενης της τιμής, *ceteris paribus*, μειώνεται η ζητούμενη ποσότητα του αγαθού και αντιστρόφως. Ο κανόνας αυτός, της αρνητικής συσχέτισης που υπάρχει μεταξύ των μεταβολών της τιμής ενός αγαθού και των μεταβολών της ζητούμενης ποσότητας του, ισχύει για όλα σχεδόν τα αγαθά και είναι γνωστός ως **νόμος της ζήτησης**.

92

Η Ζήτηση

- Ας υποθέσουμε προς στιγμήν ότι όλες οι άλλες μεταβλητές εκτός της τιμής παραμένουν αμετάβλητες (*ceteris paribus*). Ο παρακάτω πίνακας δίνει υποθετικά στοιχεία για την ζήτηση ενός νοικοκυριού για κρέας κάθε μήνα:

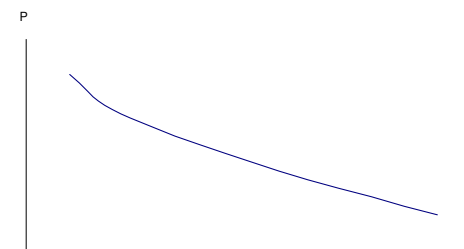
P (€)	Qd (κιλά)
4,5	1
4	2
3,5	4
3	6,5
2,5	9,5

Πίνακας ζήτησης (demand schedule)

93

Η Ζήτηση

- Η **καμπύλη ζήτησης** ενός αγαθού δείχνει την ζητούμενη ποσότητα που ο καταναλωτής είναι διατεθειμένος να αγοράσει σε κάθε τιμή. Η καμπύλη ζήτησης έχει **αρνητική κλίση**. Η απεικόνιση της παραπάνω καμπύλης ζήτησης είναι:

94

Η Ζήτηση

- Ο νόμος της ζήτησης ισχύει για 2 λόγους:
 - α) Επίδραση ή αποτέλεσμα υποκατάστασης και
 - β) Επίδραση ή αποτέλεσμα εισοδήματος
- Εάν π.χ. η τιμή του αγαθού μειωθεί τότε η ζητούμενη ποσότητα του θα αυξηθεί για δύο κυρίως λόγους:
 - α) θα δημιουργηθεί κίνητρο στους καταναλωτές να αντικαταστήσουν την κατανάλωση άλλων όμοιων (υποκατάστατων) αγαθών με το αγαθό του οποίου η τιμή μειώθηκε – **αποτέλεσμα υποκατάστασης** – και
 - β) δεδομένου και σταθερού του επιπέδου του χρηματικού εισοδήματος των καταναλωτών, το πραγματικό εισόδημα και άρα η αγοραστική τους δύναμη αυξάνεται με αποτέλεσμα να αγοράζουν περισσότερες μονάδες από το αγαθό του οποίου η τιμή μειώθηκε – **αποτέλεσμα εισοδήματος**.

95

Ατομική και συνολική ζήτηση

- Η συνολική ή αγοραία ζήτηση για ένα αγαθό προκύπτει ως το οριζόντιο άθροισμα όλων των ατομικών καμπυλών ζήτησης για αυτό το αγαθό. Έστω μια αγορά με 3 μόνο καταναλωτές Α, Β, και Γ:

P	Q _A	Q _B	Q _Γ	Q _D (συνολική ζήτηση)
20	100	50	200	350
15	120	90	210	420
10	130	120	215	465

96

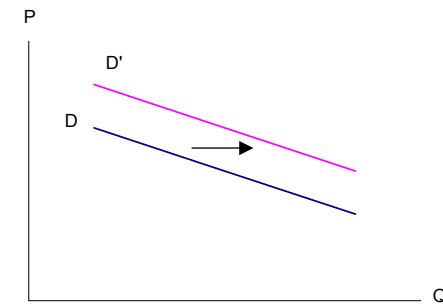
Μεταβολή στη ζήτηση και μεταβολή στη ζητούμενη ποσότητα

- Ας υποθέσουμε ότι αποδεικνύεται επιστημονικά ότι «Ένα μήλο την ημέρα το γιατρό τον κάνει πέρα». Πώς επηρεάζει η ανακοίνωση αυτή την αγορά μήλων; Μεταβάλλει τις προτιμήσεις και αυξάνει τη ζήτηση. Σε κάθε τιμή οι αγοραστές ζητούν μεγαλύτερες ποσότητες και η καμπύλη ζήτησης μετατοπίζεται δεξιά.

P	Q_D	Q'_D
50	100	150
30	150	200
10	200	250

97

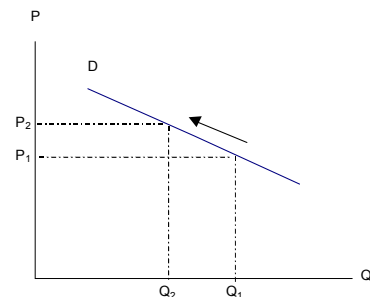
Μεταβολή στη ζήτηση και μεταβολή στη ζητούμενη ποσότητα

98

Μεταβολή στη ζήτηση και μεταβολή στη ζητούμενη ποσότητα

- Αν όμως μεταβληθεί η τιμή, η καμπύλη ζήτησης δεν μετατοπίζεται αλλά έχουμε μετακίνηση από ένα σημείο σε ένα άλλο. Π.χ. για αύξηση της τιμής:

99

Μεταβολή στη ζήτηση και μεταβολή στη ζητούμενη ποσότητα

Εφαρμογή: μέτρα για την μείωση του καπνίσματος στον πληθυσμό

- Συνήθως τα μέτρα για την μείωση του καπνίσματος στον πληθυσμό είναι δύο κατηγοριών:
- A) Ανακοινώσεις δημοσίων ιδρυμάτων, υποχρεωτική αναγραφή ότι το κάπνισμα βλάπτει την υγεία, απαγόρευση της διαφήμισης, και
- B) Επιβολή φόρων.
- Τα μέτρα της πρώτης κατηγορίας μετατοπίζουν την καμπύλη ζήτησης (μείωση ζήτησης) ενώ τα μέτρα της δεύτερης κατηγορίας αυξάνουν την τιμή προκαλώντας μείωση της ζητούμενης ποσότητας

100

Μεταβολή στη ζήτηση και μεταβολή στη ζητούμενη ποσότητα

- Σύνοψη:
- Εξετάζοντας, *ceteris paribus*, τη σχέση τιμής-ζητούμενης ποσότητας, τότε, η μεταβολή της τιμής θα έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας, ενώ η ζήτηση παραμένει σταθερή. Διαγραμματικά, δηλαδή, η μείωση της τιμής από P_1 σε P_2 έχει ως αποτέλεσμα τη μετακίνηση, κατά μήκος της ίδιας καμπύλης ζήτησης, από ένα σημείο Α που αντιστοιχεί στη ζητούμενη ποσότητα Q_{z1} στο σημείο Β που προσδιορίζει το υψηλότερο επίπεδο ζητούμενης ποσότητας Q_{z2} .
- Για να μεταβληθεί η ζήτηση θα πρέπει να μεταβληθεί η σχέση τιμής-ζητούμενης ποσότητας. Πρέπει, δηλαδή, να μεταβληθεί η συνάρτηση ζήτησης, που σημαίνει, διαγραμματικά τη μεταβολή της κλίσης ή/και της θέσης της καμπύλης ζήτησης. Με άλλα λόγια, η μεταβολή της ζήτησης σημαίνει τη μεταβολή της συμπεριφοράς των καταναλωτών. Ως αποτέλεσμα, δεδομένης και σταθερής της τιμής του αγαθού, μεταβολή της ζήτησης έχουμε όταν μεταβάλλεται ένας ή περισσότεροι από τους λοιπούς προσδιοριστικούς της παράγοντες.

101

Εξαιρέσεις στο Νόμο της Ζήτησης

- Στο νόμο της ζήτησης, βέβαια, υπάρχουν και εξαιρέσεις. Το φαινόμενο ότι μία αύξηση της τιμής οδηγεί σε αύξηση της ζητούμενης ποσότητας παρατηρήθηκε για πρώτη φορά από τον Sir Robert Giffen (1837-1910) στα αγαθά που καταλάωναν οι φτωχοί του 19ου αιώνα. Συγκεκριμένα παρατηρήθηκε ότι, στα αγαθά χαμηλού κόστους που καταλάωνονταν από άτομα με πολύ χαμηλά εισοδήματα (κατώτερα αγαθά**), η αύξηση της τιμής είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του πραγματικού εισοδήματος σε τέτοιο βαθμό ώστε το αποτέλεσμα εισοδήματος να αντισταθμίζει το αποτέλεσμα υποκατάστασης το οποίο οδηγεί πάντοτε σε μείωση της ζητούμενης ποσότητας των αγαθών που η τιμή τους αυξάνεται.

** Το βασικό χαρακτηριστικό των κατώτερων αγαθών είναι ότι, η αύξηση του εισοδήματος οδηγεί τους καταναλωτές στην υποκατάσταση τους από άλλα ακριβότερα και καλύτερης ποιότητας αγαθά με αποτέλεσμα τη μείωση της ζητούμενης ποσότητας των κατώτερων αγαθών (π.χ. όσπρια). Ένα οικονομικό αγαθό χαρακτηρίζεται ως κατώτερο όταν, η τιμή του συντελεστή της εισοδηματικής ελαστικότητας είναι αρνητική.

102

Εξαιρέσεις στο Νόμο της Ζήτησης

- Δηλαδή, το μέγεθος της μείωσης του πραγματικού εισοδήματος, των φτωχών καταναλωτών, ήταν ικανό να τους οδηγήσει στη μείωση της κατανάλωσης «λιγότερο κατώτερων» και ακριβότερων αγαθών τα οποία υποκαθιστούσαν αυξάνοντας τη ζητούμενη ποσότητα των αγαθών Giffen που η τιμή τους αυξήθηκε.
- Αξίζει να σημειώσουμε ότι η περίπτωση των αγαθών Giffen παρά το θεωρητικό της ενδιαφέρον δεν έχει ουσιαστική εφαρμογή στην πράξη, πολύ περισσότερο δε για το τουριστικό προϊόν το οποίο αποτελεί ένα πολυτελές αγαθό που δεν καταναλώνεται από άτομα πολύ χαμηλής εισοδηματικής στάθμης. Στην περίπτωση του τουριστικού προϊόντος, όμως, βρίσκει εφαρμογή το παράδειγμα της επιδεικτικής κατανάλωσης – “snob effect” – όπου η αύξηση της τιμής μεγαλώνει την απόλαυση του καταναλωτή με αποτέλεσμα την αύξηση της ζητούμενης ποσότητας του αγαθού (π.χ. υπερπολυτελείς διακοπές).

103

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Η Προσφορά

- Όταν μιλάμε για την προσφορά ενός αγαθού εννοούμε τη σχέση τιμής-προσφερόμενης ποσότητας η οποία προσδιορίζει την ποσότητα του αγαθού που οι παραγωγοί καθιστούν διαθέσιμη στην αγορά σε κάθε τιμή και οπωσδήποτε σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο.
- Η συμπεριφορά όμως των παραγωγών ενός αγαθού, εκτός από την τιμή του αγαθού, εξαρτάται και από άλλους παράγοντες. Οι σημαντικότεροι **προσδιοριστικοί παράγοντες της προσφοράς** ενός αγαθού στην αγορά είναι:

1. Η τιμή του αγαθού, P.
2. Οι τιμές των παραγωγικών συντελεστών, P_i ($i = 1, 2, \dots, m$).
3. Οι τιμές των άλλων αγαθών, P_j ($j = 1, 2, \dots, n$).
4. Ο αριθμός των παραγωγικών μονάδων, N.
5. Το επίπεδο της τεχνολογίας στην παραγωγή, T.
6. Οι προσδοκίες των παραγωγών, Π, αναφορικά με την εξέλιξη της τιμής του αγαθού και των τιμών των παραγωγικών συντελεστών.

105

Η Προσφορά

- Η **συνάρτηση προσφοράς** ενός αγαθού εκφράζει τη συναρτησιακή σχέση ανάμεσα στη προσφερόμενη ποσότητα, Q_{Π} , και τους παράγοντες που την προσδιορίζουν. Η συναρτησιακή αυτή σχέση μπορεί να διατυπωθεί συμβολικά ως ακολούθως:

$$Q_{\Pi} = G(P, P_i, P_j, N, T, \Pi)$$

- Όμοια με την ανάλυση της ζήτησης, οι οικονομολόγοι μελετώντας την προσφορά εξέτασαν ιδιαίτερα τη σχέση τιμής-προσφερόμενης ποσότητας. Εξετάζοντας, *ceteris paribus*, την ανάλογη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στην τιμή ενός αγαθού και την προσφερόμενη ποσότητα του, η συνάρτηση προσφοράς γράφεται ως ακολούθως:

$$Q_{\Pi} = G(\bar{P}, \bar{P}_i, \bar{P}_j, \bar{N}, \bar{T}, \bar{\Pi}) \Rightarrow Q_{\Pi} = g(P)$$

106

Η Προσφορά

- Η προσφορά περιγράφει την ανάλογη σχέση που υπάρχει μεταξύ της τιμής ενός αγαθού και της προσφερόμενης ποσότητας του. Σύμφωνα, δηλαδή, με το **νόμο της προσφοράς** υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ των μεταβολών της τιμής ενός αγαθού και των μεταβολών της προσφερόμενης ποσότητας του.
- Με άλλα λόγια, για να αυξηθεί η προσφερόμενη ποσότητα είναι για τους παραγωγούς απαραίτητη προϋπόθεση η αύξηση της τιμής. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι στη βραχυχρόνια περίοδο το κόστος κάθε πρόσθετης μονάδας παραγόμενου αγαθού (οριακό κόστος**) είναι, συνήθως, αυξανόμενο.

**Οριακό κόστος: είναι η μεταβολή του συνολικού κόστους παραγωγής ενός αγαθού που οφείλεται στη μεταβολή της συνολικής ποσότητας παραγωγής (προσφερόμενης ποσότητας) κατά μία μονάδα. Με άλλα λόγια, είναι το κόστος κάθε πρόσθετης μονάδας παραγόμενου αγαθού.

107

Η Προσφορά

- Το φαινόμενο του αυξανόμενου – στη βραχυχρόνια περίοδο – οριακού κόστους αποδίδεται στους ακόλουθους δύο παράγοντες:

- α) Στο **νόμο της φθίνουσας απόδοσης των παραγωγικών συντελεστών**. Σύμφωνα με τον προηγούμενο νόμο, για την παραγωγή κάθε πρόσθετης μονάδας του αγαθού απαιτείται η χρησιμοποίηση ολοένα και περισσότερων παραγωγικών συντελεστών. Με άλλα λόγια, η αύξηση της απασχόλησης των συντελεστών παραγωγής οδηγεί στη μείωση της οριακής παραγωγικότητας τους**. Κατά συνέπεια, στο βραχυχρόνιο διάστημα, η αύξηση της προσφερόμενης ποσότητας του αγαθού οδηγεί στην αύξηση του οριακού κόστους.

**Οριακή παραγωγικότητα των συντελεστών παραγωγής: είναι η μεταβολή της παραγόμενης ποσότητας ενός αγαθού που οφείλεται στη μεταβολή των απασχολούμενων παραγωγικών συντελεστών κατά μία μονάδα. Με άλλα λόγια, είναι η επιπλέον ποσότητα του αγαθού που παράγει κάθε πρόσθετη μονάδα παραγωγικού συντελεστή.

108

Η Προσφορά

- β) Στην **ενδεχόμενη αύξηση της τιμής των συντελεστών**. Εφόσον η επιχείρηση χρειάζεται μεγαλύτερες ποσότητες παραγωγικών συντελεστών για να αυξήσει την παραγόμενη ποσότητα προϊόντος, είναι πιθανόν η αύξηση στη ζήτηση της για τους συντελεστές να προκαλέσει αύξηση της τιμής τους. Κάτι τέτοιο θα έχει αυξητική επίδραση στο κατά μονάδα κόστος παραγωγής.
- Και για τους δύο αυτούς λόγους, εφόσον μια αύξηση της παραγόμενης ποσότητας προκαλεί αύξηση του οριακού κόστους παραγωγής, η επιχείρηση δεν θα είναι διατεθειμένη να αυξήσει την παραγόμενη ποσότητα αν δεν αυξηθεί η τιμή του προϊόντος έτσι ώστε να μπορέσει να καλύψει το υψηλότερο κόστος του.
- Σύμφωνα με την οικονομική θεωρία, μία επιχείρηση – έχοντας ως απώτερο στόχο τη μεγιστοποίηση του κέρδους της – προσδιορίζει το επίπεδο της παραγωγής ενός αγαθού έτσι ώστε η τιμή του αγαθού να είναι ίση με το οριακό του κόστος. Κατά συνέπεια, η αύξηση της τιμής ενός αγαθού θα οδηγήσει τον παραγωγό σε αύξηση της προσφερόμενης ποσότητας του και αντιστρόφως.

109

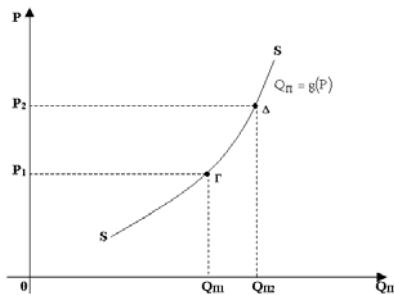
Η Προσφορά

- Σημειώνεται ότι και στο νόμο της προσφοράς υπάρχουν εξαιρέσεις.
- Ένα παράδειγμα είναι η περίπτωση όπου έχουμε εξωτερικές οικονομίες (οικονομίες κλίμακας), δηλαδή, η αύξηση της συνολικής (αγοραίας) προσφερόμενης ποσότητας – π.χ. μέσω μίας σημαντικής αύξησης του μεγέθους ενός παραγωγικού κλάδου – οδηγεί στην περαιτέρω εξειδίκευση και άρα στη βελτίωση της παραγωγικότητας των συντελεστών παραγωγής. Ως αποτέλεσμα έχουμε μείωση του οριακού κόστους παραγωγής και κατά συνέπεια χαμηλότερες τιμές.

110

Η Προσφορά

- Όμοια με τη ζήτηση, μπορούμε να εκφράσουμε διαγραμματικά την προσφορά ενός αγαθού μέσω της **καμπύλης προσφοράς**.

111

Η Προσφορά

- Στο σχήμα, η θετική κλίση της καμπύλης προσφοράς, SS, οφείλεται στο νόμο της φθίνουσας απόδοσης των συντελεστών παραγωγής και εκφράζει τη θετική συσχέτιση μεταξύ των μεταβολών της τιμής ενός αγαθού και των μεταβολών της προσφερόμενης ποσότητας του.
- Όπως φαίνεται στο σχήμα, η αύξηση της τιμής από P_1 σε P_2 έχει ως αποτέλεσμα τη μετακίνηση από το σημείο Γ που αντιστοιχεί στην προσφερόμενη ποσότητα Q_{n1} στο σημείο Δ που προσδιορίζει το υψηλότερο επίπεδο ζητούμενης ποσότητας Q_{n2} .

112

Η Προσφορά

- Όπως και στην περίπτωση της ζήτησης, δεδομένης και σταθερής της τιμής του αγαθού, όταν μεταβάλλεται ένας ή περισσότεροι από τους λοιπούς προσδιοριστικούς παράγοντες της προσφοράς, τότε, μεταβάλλεται η συνάρτηση προσφοράς, και κατά συνέπεια αλλάζει η κλίση ή/και η θέση της καμπύλης προσφοράς.
- Προσθέτοντας γεωμετρικά τις καμπύλες προσφοράς όλων των παραγωγών του ίδιου αγαθού σχηματίζουμε την καμπύλη συνολικής προσφοράς. Η αγοραία (συνολική) προσφορά ενός αγαθού προσδιορίζει - στην εξεταζόμενη μονάδα χρόνου - τη συνολική ποσότητα που διατίθεται στην αγορά σε κάθε τιμή.

113

Μικροοικονομική

6η Εισήγηση

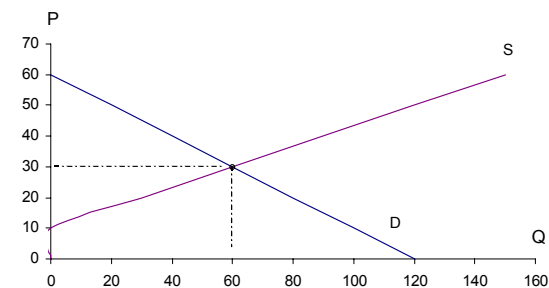
6. Η ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Η Ισορροπία της Αγοράς

- Ισορροπία της αγοράς: το σημείο τομής των καμπυλών ζήτησης και προσφοράς. Η τιμή στο σημείο αυτό ονομάζεται τιμή ισορροπίας και η ποσότητα ονομάζεται ποσότητα ισορροπίας. Η τιμή ισορροπίας ονομάζεται επίσης και τιμή εκκαθάρισης της αγοράς.
- Ισορροπία είναι η κατάσταση όπου οι δυνάμεις της προσφοράς και ζήτησης εξισορροπούν μεταξύ τους. Στην τιμή ισορροπίας η ποσότητα που οι αγοραστές είναι πρόθυμοι να αγοράσουν είναι ακριβώς ίση με την ποσότητα που οι πωλητές είναι πρόθυμοι και ικανοί να πουλήσουν.

115

Η Ισορροπία της Αγοράς

116